

cesie
the world is only our creature

Europa pentru
cetățeni

**Idei practice pentru programe
europene în domeniul îmbătrânirii active**

Re-Plan-Years 2014 - 2020

Idei practice pentru programe
europene în domeniul îmbătrânirii active

Această publicație a fost realizată în cadrul proiectului **RePlaY – Re-Plan-Years 2014-2020**, finanțat cu sprijinul Comisiei Europene, **Programul Europa pentru cetățeni – Acțiunea 1. Cetățeni activi pentru Europa – Măsura 2.2. - Măsuri de sprijin**

Număr proiect: 2012-3994/001-001

Realizat de CESIE
Centro Studi ed Iniziative Europeo
Departamentul de cooperare europeană
Punct de lucru: Via Roma nr. 94 – 90133 Palermo, Italia
Tel: +390916464224
www.cesie.org

Data publicării: Ianuarie 2014

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene.
Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Re-Plan-Years 2014 - 2020

**Idei practice pentru programe
europene în domeniul îmbătrânirii active**

 facebook.com/replayreplan
www.replay-project.eu

Număr proiect: 2012-3994/001-001

Europa pentru
cetățeni

Index

Mulțumiri	4
Introducere	5
Proiectul	6
Explorarea temei	8
Bune practici	10
• <i>Door to Store</i>	12
• <i>ASLECT – Active Seniors Learn, Educate, Communicate and Transmit</i>	15
• <i>SECOT “Senior Volunteer Business Assesment”</i>	18
• <i>“Senior, pedalies!” / “Senior participate!”</i>	20
• <i>ECIL – The Development of a European Certificate in Intergenerational Learning</i>	22
• <i>ALCE - Appetite for Learning comes with Eating</i>	26
Noul program Europa pentru Cetățeni 2014 – 2020	30
I. Context	30
II. Structura noului Program	32
III. Criterii de atribuire a granturilor pentru fiecare componentă	40
Sugestii practice și sfaturi pentru viitorii aplicații ai finanțărilor UE	44
Concluzii	47
Webliografie	48
Parteneriatul	49

Mulțumiri

Această publicație a fost realizată de către Letizia Portera, Roshnara Corby și Giuseppe La Farina.

Dorim să mulțumim parteneriatului, cu precădere următoarelor persoane, care au fost implicate activ în elaborarea conținutului acestei publicații și în implementarea proiectului: Blendi Dibra și Saimir Beqiraga (IRSH din Albania), Karl Donert (EUROGEO din Belgia), Fiorentina Poulli (LCEducational din Cipru), Anna Ditta (ALDA din Franța), Nebojsa Zaharieski și Laszlo Kocsis (YAT din Macedonia), Ieva Upesleja (Positiva Doma din Letonia), Andrzej Bialko și Wioletta Sosniak (MULTIKULTURA din Polonia), Ariana Văcărețu (ACNER din România), Joaquim Aiguabella (GES din Spania), Deborah Fogden și Mark Mitchell (Community Action Dacorum din Regatul Unit).

Contribuția și munca lor susținută lor în timpul fiecărei etape a proiectului au fost elemente cheie ale succesului acestuia.

Introducere

Îmbătrânirea populației este una dintre cele mai mari provocări sociale și economice în societățile europene din secolul XXI. Ea afectează toate țările Uniunii Europene și multe domenii ale politicilor publice.

Până în 2025, peste 20% dintre europeni vor avea 65 de ani sau peste această vârstă, cu o creștere semnificativă a numărului celor de peste 80 de ani¹.

Europa are potențialul să devină lider mondial în oferirea de soluții inovatoare. Deoarece îmbătrânirea activă și sănătoasă este o provocare pentru toate statele europene, ea oferă Europei șansa de a se afirma ca lider mondial capabil de a răspunde prin măsuri inovatoare la această stare de fapt.

Uniunea Europeană a recunoscut importanța problematicii îmbătrânirii și promovează diferite măsuri de politici sociale în acest domeniu².

Desemnarea anului 2012 ca Anul european al îmbătrânirii active și solidarității între generații³ reprezintă un pas semnificativ în direcția recunoașterii importanței promovării unei Europe prietenoase față de procesul de îmbătrânire. Anul 2012 a reprezentat ocazia perfectă pentru a invita la reflecție asupra faptului că deși programele și inițiativele UE oferă foarte multe oportunități pentru cetățenii vârstnici și pentru organizațiile care îi reprezintă, puțini sunt conștienți de variatele posibilități, multe persoane nefiind sigure unde să găsească informațiile relevante.

---

¹ http://ec.europa.eu/health/ageing/policy/index_en.htm.

² Pentru informații complete referitor la măsurile de politici publice și inițiativele UE, a se vedea «Active ageing and solidarity between generations, a statistical portrait of the European Union», 2012, pp. 9-12, disponibil la http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-EP-11-001/EN/KS-EP-11-001-EN.PDF.

³ Decizia nr. 940/2011/EU, text disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32011D0940:EN:NOT>.

⁴ Decizia nr 1093/2012/EU, text disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32012D1093:EN:NOT>

Anul 2013, al Cetățeniei europene⁴, oferă cadrul perfect adecvat pentru continuarea acestui proces de conștientizare.

Proiectul

Ideea proiectului RePlaY⁵ s-a născut din combinarea priorităților stabilite de UE pentru anii 2012 și 2013, care au vizat aspecte diferite, dar conexe:

- Promovarea îmbătrânirii active și a dialogului între generații prin întărirea rolului cetățenilor vârstnici în UE;
- Împărtășirea expertizei, experiențelor și bunelor practici din domeniul îmbătrânirii active și dialogului intergenerațional între organizații experimentate pe planul cooperării la nivelul UE;
- Consolidarea procesului de dezvoltare a capacității organizațiilor fără experiență în domeniul gestionării proiectelor finanțate de UE, care activează la nivel local în domeniul îmbătrânirii active și al dialogului între generații;
- Prezentarea Programului Europa pentru Cetățeni 2014-2020 ca oportunitate de dezvoltare a unor noi proiecte europene pentru promovarea incluziunii și participării sociale a cetățenilor vârstnici.

Mi se adresează și mie această publicație?

Această publicație este rezultatul colaborării dintre 11 parteneri de proiect care, în luna mai 2013, s-au întâlnit la Palermo (Italia) la evenimentul RePlaY InfoShare. Participanții s-au angajat într-

⁵ *Re-Plan-Years 2014-2020, Programul Europa pentru Cetățeni, Acțiunea 1, Măsura 2.2, <http://www.replay-project.eu/>*

un schimb de bune practici din domeniul îmbătrânirii active și dialogului între generații, practici care fie că există în organizațiile lor, fie că le-au identificat la alte organizații și le-au considerat demne de împărtășit. În același timp, partenerii au dezbătut modul în care pot oferi îndrumare și idei practice valoroase pentru asociațiile și instituțiile care lucrează cu persoane în vârstă. La final, au analizat propunerile pentru Programul Europa pentru Cetățeni 2014-2020.

Ca urmare, această publicație urmărește să:

- împărtășească expertiza și cunoștințele consorțiului RePlaY în domeniul cetățeniei active, al îmbătrânirii active și al dialogului între generații prin oferirea unei colecții de bune practici;
- prezinte Programul Europa pentru Cetățeni 2014 – 2020 ca unul dintre programele care sprijină dezvoltarea de proiecte în vederea promovării implicării cetățenilor europeni;
- ofere idei practice și sfaturi pentru organizațiile care doresc să dezvolte proiecte de cooperare UE.

Ca urmare, dacă:

- sunteți interesați de promovarea îmbătrânirii active, de dialogul între generații și de incluziunea persoanelor vârstnice în societate;
- doriți să dezvoltați proiecte europene în domeniul promovării cetățeniei active, dar nu știți cum să porniți la drum;
- sunteți în căutare de idei noi și sugestii referitoare la activități cu persoane în vârstă și/sau de consolidare a dialogului intergenerațional;
- doriți să aflați informații despre unul dintre cele mai adecvate și mai ușoare programe de promovare a cetățeniei active:

Să începem lectura!
Această publicație vi se
potrivește perfect!

Explorarea temei

Ce înseamnă îmbătrânirea activă?

«*Îmbătrânirea activă este procesul de optimizare a oportunităților de sănătate, participare și securitate pentru a crește calitatea vieții pe măsură ce persoanele înainteză în vârstă*»⁶.

Îmbătrânirea activă își propune să promoveze ideea conform căreia cetățenii în vârstă sunt membri deplin ai societății, atât din punct de vedere profesional, cât și personal, care joacă un rol activ în mod cât mai independent posibil. UE urmărește să sprijine acest potențial în următoarele domenii⁷.

Ocupare Cetățenii în vârstă sunt deosebit de vulnerabili în contextul evenimentelor recente cauzate de criza economică. Acest fapt, cuplat cu creșterea generală a duratei medii de viață, ceea ce a condus la pensionarea mai târzie, înseamnă că multe persoane se tem de șomaj în anii anteriori pensionării.

Participarea în societate Pensionarea poate fi o perioadă dificilă pentru multe persoane vârstnice, deoarece se simt inutile și detașate de societate. UE recunoaște importanța contribuției persoanelor vârstnice, rezultată din carierele acestora sau din acțiunile lor voluntare, în același timp creând condiții care să sprijine activitățile lor.

Trai independent Cetățenii vârstnici care trec prin schimbări minore în ceea ce privește condiția lor fizică și emoțională deseori rămân independenți pentru o bună perioadă de timp. Îmbătrânirea activă permite persoanelor să își asume responsabilitatea pentru viața lor și să îmbătrânească cu demnitate.

⁶ Definiție oferită de Organizația Mondială a Sănătății, disponibilă la: http://www.who.int/ageing/active_ageing/en/

⁷ Pentru informații suplimentare: http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTER-SHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=KE3212224.

Solidaritatea între generații

În societatea europeană contemporană, par să existe puține ocazii pentru ca persoanele tinere și cele vârstnice să se întâlnească și să schimbe idei, cunoștințe și resurse, ceea ce ar contribui la creșterea coeziunii sociale. Solidaritatea intergenerațională a fost considerată o prioritate în Tratatul de la Lisabona⁸, care să fie promovată prin diverse canale media, academice și prin intermediul societății civile.

Rolul diferitelor părți interesate angajate, la nivel local, în promovarea cetățeniei active a persoanelor în vârstă este crucial pentru dezvoltarea unor societăți și a unei Europe prietenoase față de procesul de îmbătrânire. Îndrumarea și sprijinul sunt întotdeauna binevenite pentru ca acești factori locali să transpună ideile lor în acțiuni concrete.

---

⁸ *Articolul 3.3 menționează solidaritatea dintre generații ca un scop cheie al Uniunii Europene pentru promovarea bunăstării cetățenilor europeni: «(Uniunea) va combate excluziunea și discriminarea socială și va promova echitatea și protecția socială, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului.»*

Bune practici

În această secțiune veți găsi câteva bune practici care pot fi utilizate ca resurse în dezvoltarea unor proiecte ce promovează îmbătrânirea activă și dialogul între generații.

«O bună practică este un proiect exemplar care a avut o influență pozitivă asupra sistemelor și practicilor curente prin activitățile și rezultatele sale și care merită transferat și exploatat în contexte și medii diferite de către utilizatori sau entități noi»⁹.

Există mai multe motive pentru care utilizarea unor bune practici este o idee excelentă, mai ales în contextul european. Aceste practici ajută la atingerea scopurilor urmărite mai repede și mai eficient, oferă un cadru pe care se pot construi activitățile unor noi proiecte și permit schimbul de metodologii și rezultate pozitive între parteneri la nivel european și global. Îmbunătățirile potențiale prin utilizarea unor bune practici pot conduce în egală măsură la un progres modest sau la rezultate radical superioare.

Proiectul Replay consideră promovarea bunelor practici ca o modalitate de creștere a calității muncii cu cetățenii vârstnici și de consolidare a capacităților organizațiilor relevante în toată Europa, contribuind astfel la conștientizarea sporită a acestor aspecte și la cooperarea europeană în domeniu.

Parteneriatul RePlaY a selectat următoarele bune practici pe care le-a considerat deosebit de relevante pentru creșterea cooperării în domeniul îmbătrânirii active și dialogului între generații.

Înainte de a începe lectura acestora, este bine să rețineți câteva

---

⁹ *Glosarul de termeni EAC.*

aspecte atunci când cântăriți dacă să adoptați bunele practici descrise:

- Are sens să utilizați această practică în contextul dat? Este ea adaptabilă la realitățile locale?
- Se potrivește cu scopurile specifice proiectului vostru sau este relevant doar pentru aspectele generale ale temei?
- Organizația voastră dispune de resursele necesare?
- Practica și filosofia reflectată sunt potrivite pentru structura generală a organizației voastre?
- Practica aceasta este eficientă din punct de vedere al costurilor?

Să nu subestimați niciunul dintre aceste aspecte!

O bună practică nu funcționează automat!

Titlu	Door to Store
Localizare/ Acoperire geografică	Dacorum (Comitatul Hertfordshire) (Regatul Unit)
Parteneri	Consiliul Comitatului Hertfordshire
Rezumat	<p>Datorită transportului public insuficient și izolării localnicilor vârstnici din zonele rurale din Dacorum, aceștia au nevoie de sprijin în accesarea serviciilor și clădirilor publice și private.</p> <p>„Door to Store” este un serviciu de facilitare a cumpărăturilor pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități motorii și senzoriale care întâmpină dificultăți în utilizarea transportului în comun pentru a-și efectua cumpărăturile. Utilizându-se un minibus accesibil, serviciul include transportarea persoanelor de la domiciliu la supermarket-ul local și înapoi. Există voluntari care ajută persoanele să își care cumpărăturile.</p> <p>Acest serviciu permite persoanelor să trăiască independent la domiciliu și de asemenea le oferă o scurtă excursie, o ocazie de a se întâlni cu prieteni și de a servi o gustare sau o băutură la cafeleaua de la supermarket. Persoanele primesc în același timp informații despre nutriția sănătoasă și rețete culinare. Costul unei astfel de călătorii dus-întors este de 4 lire</p>

Grupuri țintă

Abordarea metodologică

Impact și inovare

sterline de persoană.

Localnici vârstnici și persoane cu dizabilități senzorio-motorii.

S-a realizat o anchetă privind nevoile de transport ale persoanelor vizate, folosindu-se metoda față-în-față, convorbiri telefonice și chestionare. După ce s-a identificat nevoia potențială într-o zonă rurală, s-a realizat un studiu mai detaliat contactându-se grupuri comunitare și indivizi care au fost invitați să ofere păreri despre structura serviciului.

Serviciul a fost dezvoltat pe baza feedback-ului obținut astfel pentru a satisface nevoile și așteptările utilizatorilor în ceea ce privește ziua potrivită a săptămânii, ora potrivită din timpul zilei și supermarket-ul care să se viziteze. S-a implementat o etapă pilot, care după 6 luni a fost evaluată și astfel s-a dezvoltat forma finală a serviciului oferit.

Serviciul de transport comunitar este considerat esențial de către beneficiari. În absența sa, mulți nu ar avea acces la locurile sau serviciile publice. Grație serviciului acestuia, locuitorii vârstnici pot trăi independent în căminele lor pentru o perioadă de timp mai lungă; în plus, mulțumită interacțiunii sociale mai bune, starea generală a sănătății lor e mai

Lecții învățate

Persoană de
contact și
pagină web

bună. Pe lângă acestea, s-a constatat un impact pozitiv al programului asupra voluntarilor care oferă aceste servicii, din cauză că de fapt și ei sunt vârstnici și ca urmare și ei au timp mai mult la dispoziție. Prin voluntariat, aceste persoane rămân active fizic, au o stare bună a sănătății și își asumă un rol activ în comunitățile lor.

Serviciul trebuie conceput astfel încât să răspundă la nevoile utilizatorilor. De aceea este nevoie să se investească timp în etapa de debut, de studiere a nevoilor existente. Cu cât mai mulți factori interesați oferă feedback, cu atât mai adecvat va fi design-ul proiectului.

Este esențial să se recruteze destui voluntari care să conducă microbuzul, să ajute beneficiarii la cumpărături și să le care cumpărăturile.

Serviciul trebuie promovat în mod organizat printr-o varietate de canale, cu afișe expuse pe clădirile publice, în publicațiile locale sau direct prin persoanele care îl cunosc.

Deborah Fogden

www.communityactiondacorum.org.uk

Titlu	ASLECT – Active Seniors Learn, Educate, Communicate and Transmit
Localizare/ Acoperire geografică	6 țări europene: România, Bulgaria, Italia, Turcia, Germania, Austria.
Parteneri	Centrul de Pregătire Profesională în Cultură (România); Integra Association (Bulgaria); Amitie Srl (Italia); Eğitimve Gençlik Çalışmaları Enstitüsü Derneği (Turcia); ISIS – InstitutfürSozialeInfrastrukturGbR (Germania); INMAD – Internationales Institut für Managing Diversity (Austria).
Rezumat	<p>În contextul marcat de globalizare și schimbări în structura demografică a societății, este necesar să acordăm atenția cuvenită abilităților speciale ale persoanelor în vârstă. În baza cunoștințelor acumulate în alte proiecte europene, ASLECT și-a propus să creeze condițiile care să favorizeze integrarea complexă a vârstnicilor activi în viața culturală și socială, precum și în sistemul de învățământ. Organizațiile culturale și educaționale mai ales trebuie să fie pregătite să lucreze cu persoane vârstnice dedicate.</p> <p>Din perspectiva ASLECT, persoanele în vârstă sunt atât resurse, cât și beneficiari ai învățării, iar organizațiile culturale trebuie să își consolideze capacitatea de a le trata ca atare,</p>

de a sprijini și promova integrarea acestor persoane ca cetățeni activi în comunitățile locale.

În cadrul proiectului ASLECT, s-au identificat 15 exemple de bune practici referitoare la implicarea persoanelor în vârstă în educație și în cultură, s-au elaborat materiale de formare destinate profesioniștilor din organizațiile culturale care lucrează cu persoane în vârstă, pentru dezvoltarea de programe educaționale cu și pentru persoanele în vârstă.

Grupuri țintă

Persoanele în vârstă și organizațiile dedicate sprijinirii acestora (structuri publice și private); profesioniștii din cadrul organizațiilor culturale și educaționale; cercetători și factori de decizie din domeniul educației, al culturii și al asistenței sociale.

Abordarea metodologică

Proiectul nostru s-a concentrat pe valorificarea rezultatelor unor cooperări europene anterioare. Consorțiul a identificat modele care implică persoanele în vârstă ca beneficiari de formare în sensul tradițional, valorizând experiențele, abilitățile și competențele acestora într-o manieră activă, atribuindu-le rolul de formatori/ experți.

Materialele de învățare și experiențele colectate în etapa de identificare a bunelor practici au fost utilizate la formarea profesioniștilor

Impact și inovare

Lecții învățate

Livrabile

Pagină web

din domeniul cultural și educațional și a persoanelor cu vârsta de peste 50 de ani. De asemenea, acestea au inspirat recomandările care s-au formulat către factorii de decizie din domeniul culturii, al educației și al asistenței sociale.

Publicațiile realizate în cadrul proiectului oferă idei practice despre cum se pot dezvolta activități care să implice persoanele în vârstă pentru a asigura transferul de abilități și cunoștințe, pentru a crea medii de învățare adecvate pentru persoanele în vârstă și oportunități pentru ca acestea să poată împărtăși cunoștințele și experiențele acumulate cu generațiile mai tinere.

Persoanele în vârstă sunt studenți și profesori excelenți. Trebuie să creăm oportunități pentru mai bună participare a persoanelor vârstnice la educație și cultură.

Publicația 'Pentru o mai bună participare a seniorilor în educație și cultură'

www.aslect.eu

Titlu	SECOT - "Senior Volunteer Business Assessment"
Localizare/ Acoperire geografică	Barcelona (Spania)
Parteneri	Direcția de Muncă a Guvernului Autonom al Cataloniei
Rezumat	<p>SECOT este o asociație non-profit care a fost declarată instituție de utilitate publică în 1995. Membrii asociației sunt pensionari, persoane în prag de pensionare sau profesioniști activi care oferă în mod gratuit expertiză și cunoștințe de gestionare a afacerilor pentru profesioniști tineri din domeniu.</p> <p>SECOT oferă foștilor profesioniști și manageri posibilitatea de a continua să fie activi, alocând sarcini de consultanță de afaceri pentru voluntarii vârstnici, sarcini pe care aceștia le îndeplinesc conform unui cod etic, în condiții de strictă confidențialitate.</p> <p>În același timp, asociația vine în întâmpinarea nevoilor noilor întreprinzători care doresc să beneficieze de serviciile unui personal cu experiență, însă nu au resursele financiare necesare pentru a beneficia de evaluări sau consultanță oferite de companii specializate.</p> <p>În Catalonia există peste 250 persoane în</p>

Grupuri țintă

Impact și inovare

Lecții învățate

Persoană de contact și pagină web

vârstă implicate în activitățile SECOT. În funcție de caz și de nevoile celor care se adresează asociației, acestea formează echipe de lucru pentru a oferi servicii de evaluare de calitate superioară.

Noi antreprenori care doresc să beneficieze de serviciile unor persoane cu multă experiență, dar care nu au resursele financiare necesare pentru a le achiziționa de la companii specializate.

În Catalonia, SECOT are o experiență de peste 20 de ani, primind anual, în medie, peste 420 de solicitări pentru servicii de evaluare sau de consultanță.

Expertiza persoanelor vârstnice este o resursă valoroasă; sprijinirea lor pentru a se face în continuare utili societății contribuie la diminuarea sentimentului lor de izolare. Prin sfaturi potrivite cu nevoile utilizatorilor, se pot atinge obiectivele propuse.

Ramon Brugada Baviera, Adjunct al Direcției Comerciale

www.secot.cat

Titlu	"Senior, piedalies!" / "Senior participate!"
Localizare/ Acoperire geografică	Letonia
Parteneri	Asociația Pensionarilor din Jelgava și Federația Pensionarilor din Letonia. Proiect finanțat din Fondul Social European.
Rezumat	<p>Proiectul a vizat participarea activă și de calitate a asociațiilor pensionarilor în procesele de luare a deciziilor prin întărirea cooperării dintre organizațiile regionale și naționale ale pensionarilor și prin consolidarea capacității de participare civică, conform principiilor stabilite în UE.</p> <p>Activitățile principale au inclus seminarii pe tema calității vieții pensionarilor din Letonia, a protecției sociale și a sistemului de sănătate, cursuri de formare "TI și competențele de comuniare pentru o participare de calitate la procesele de luare a deciziilor", schimb de experiență în Parlamentul Letoniei și cu reprezentanții guvernului leton, o vizită de studiu în Polonia și discuții de tip panel. Rezultatul proiectului este ghidul „Cunoaște-ți drepturile”. Activitățile proiectului și rezultatele sale au fost prezentate în patru seminarii regionale organizate în Letonia.</p>

<i>Grupuri țintă</i>	Seniors in Latvia Persoane vârstnice din Letonia
<i>Abordarea metodologică</i>	Seminarii, cursuri de formare, schimb de experiență între Letonia și Polonia, paneluri, ghid despre drepturile persoanelor vârstnice și seminarii de diseminare în diferite regiuni din Letonia.
<i>Impact și inovare</i>	În cadrul proiectului a existat o gamă largă de activități pentru persoane în vârstă și s-a elaborat un prim ghid comprehensiv despre drepturile persoanelor în vârstă. În timpul proiectului, s-au dezvoltat și înaintat la Parlament și la Cancelaria Președinției „Inițiative de Promovare Socială și Economică a Vârstnicilor 2013-2017”. De asemenea, s-a înființat un Consiliu de Cooperare în vederea colaborării cu Ministerul Bunăstării Sociale și Ministerul Sănătății.
<i>Lecții învățate</i>	Persoanele vârstnice pot fi active și pot avea inițiative, ele își pot proteja și promova drepturile la cele mai înalte foruri ale statului.
<i>Livrabile</i>	Ghidul “Know your rights” („Cunoaște-ți drepturile”)
<i>Pagină web</i>	www.pensionari.lv

Titlu

ECIL – The Development of a European Certificate in Intergenerational Learning

Localizare/Aco-
perire geografică

Europa

Parteneri

Beth Johnson Foundation (Regatul Unit), Slovenian Third Age University (Slovenia), Universidad de Granada (Spania), Encell – National centre for lifelong learning (Olanda) și Association Generations (Bulgaria).

Rezumat

Pilotarea unei colecții de metode de formare potrivite pentru învățarea intergenerațională pe toată durata vieții, elaborată împreună de un număr de parteneri din toată Europa.

Setul de bază de module de formare constă în:

- Introducere la practici intergeneraționale;
- Reuniunea dintre generații;
- Începuturi și încheieri: evaluarea practicilor intergeneraționale.

Prin intermediul acestui proces, materialele au fost testate din perspectiva relevanței mai largi europene.

Ghidul a fost structurat în jurul unor activități de învățare și include sarcini sau exerciții scrise legate de practicile profesionale ale celor care învață pentru a demonstra dezvoltarea

de competențe și înțelegere în livrarea programelor de învățare intergenerațională. Ghidul include, de asemenea, exerciții on-line pe care utilizatorii le pot testa pentru a-și verifica înțelegerea unor principii, inclusiv utilizarea studiilor de caz și a resurselor de referință ca instrumente de învățare. Sunt incluse și link-uri la webinarii și resurse media pentru a asigura o varietate de materiale de învățare.

Platforma pilot găzduiește ghidul on-line și are și un spațiu de tip chat pentru schimbul de idei și discuțiile de grup, dar și pentru cele private între tutori și cursanți. În cele patru țări pilot s-au identificat tutori care să ofere sprijin on-line și să verifice sarcinile de evaluare ale cursanților. Cursul on-line a fost pilotat cu un minim de 10 utilizatori în fiecare dintre cele patru țări partenere. Au fost testate diferite mecanisme de livrare a cursului și materialele au fost rescrise pentru a se preta la modalitatea de învățare la distanță.

Grupuri țintă

- Furnizori de servicii educaționale
- Tineri
- Vârstnici
- Comunitatea de voluntari
- Familia
- Comunitatea religioasă

Abordarea metodologică

- Învățare interactivă și cercetare acțiune;
- Prima versiune a programului de formare și metodologia de livrare în patru țări prin pilotări interactive cu utilizatori potențiali;
- Recrutarea tutorilor potențiali pentru a sprijini elaborarea programului de formare ca pachet de învățare la distanță;
- Validarea materialelor de formare prin evaluări interne și externe și producerea unui set de materiale de formare ajustate pentru testarea on-line.

Impact și inovare

Din ce în ce mai mulți recunosc nevoia abordării intergeneraționale în domeniul pregătirii vocaționale care să permită explorarea setului de abilități, competențe și atitudini ale diferitelor grupuri de cursanți. Nu a existat însă un efort sistematic de dezvoltare a unei abordări structurate, acreditate a programelor de învățare pe toată durata vieții, mai ales pentru profesioniștii care livrează aceste programe.

Acest curs de formare oferă o pregătire accesibilă și eficientă ca parte a dezvoltării profesionale continue, care să conducă la înființarea unor organizații, comunități și infrastructuri ce să permită succesul economic și îmbătrânirea activă indiferent de contextul vieții indivizilor vizați.

Lecții învățate

- Cum să integrăm învățarea intergenerațională în procesul de învățare pe tot parcursul vieții;
- Importanța calificării persoanelor vârstnice din perspectiva noilor sarcini pe care le au;
- Cum să încurajăm participarea socială a persoanelor vârstnice;
- Cum să îi sprijinim să fie pregătiți pentru noile lor sarcini ca forță de muncă în curs de îmbătrânire.

Livrabile

- Ghid de abordare intergenerațională a învățării pe tot parcursul vieții
- Un spațiu web sustenabil legat de o Bibliotecă de Resurse pan-europeană

Persoană de
contact și
pagină web

Simona Hristova - Director, Association
Generations
www.ecileu.eu

Titlu

ALCE - Appetite for Learning comes with Eating

Localizare/
Acoperire
geografică

5 țări europene: Italia, Regatul Unit, Austria, Franța, Lituania.

Parteneri

CESIE (Italia), Merseyside Expanding Horizons (Regatul Unit), Verein Multikulturell (Austria), Élan Interculturel (Franța), Seniors Initiative Centre (Lituania)

Rezumat

ALCE și-a propus să:

- Încurajeze transmiterea moștenirii intangibile din domeniul culinar de la generațiile vârstnice la cele mai tinere;
- Încurajeze schimbul cultural dintre femeile localnice și cele imigrante care sunt afectate de discriminare multiplă și să le dezvolte capacitatea de a găti;
- Recunoască abilitățile și competențele acestor persoane în cursul unei perioade de învățare prin metode educaționale non-formale.

Participanții au fost implicați într-o serie de ateliere unde au realizat un schimb de experiențe culturale și și-au dezvoltat competențele și abilitățile.

Rezultatul principal al proiectului este o carte de bucate care conține rețete tradiționale,

remedii naturale și rețete „fusion” (create prin amestecarea de ingrediente specifice diferitelor culturi). De asemenea, în fiecare oraș partener s-a organizat un eveniment cultural culinar.

Grupuri țintă

Primul grup țintă a inclus femei imigrante tinere între 18 și 40 ani și femei localnice de peste 60 de ani. Ambele grupuri provin din medii economico-sociale dezavantajate.

Al doilea grup țintă a fost reprezentat de formatorii care au îndrumat grupurile de femei.

Formatorii și-au dezvoltat competențele de lucru cu persoane care sunt expuse discriminării.

Abordarea metodologică

Abordarea metodologică s-a bazat pe educația non-formală. Activitățile au fost adaptate pentru cursanții adulți și s-au centrat pe comunicare intergenerațională și interculturală.

Implicarea centrelor locale care găzduiesc imigranți a fost deosebit de importantă, deoarece grație participării lor coordonatorii proiectului au putut intra în legătura cu femeile imigrante care au participat la ateliere.

Impact și inovare

Majoritatea participanților din grup și-au dezvoltat abilitățile de comunicare și

cunoștințele culturale.

Aspectul inovator a constat în reunirea femeilor de vârste diferite provenind din culturi diferite. Această combinație a diversificat schimbul de idei și experiențe deoarece participantele în mod normal nu s-ar întâlni și nu ar coopera.

Un alt aspect inovator a constat în dezvoltarea capacității formatorilor de a lucra cu persoane aparținând unor generații și culturi diferite.

Lecții învățate

Data fiind lipsa cunoștințelor despre moștenirea intangibilă în rândul tinerelor generații, acest proiect a oferit șansa tinerelor și vârstnicilor deopotrivă să înțeleagă mai bine tradițiile proprii și să-și dezvolte capacitatea de a le transmite mai departe.

Livrabile

Cartea de bucate ALCE

http://www.appetiteforlearning.eu/download/alce_book/alce_book_en.pdf

Ghid pentru curs de formare în învățare activă

http://www.appetiteforlearning.eu/download/altc_guidelines_english.pdf

Persoană de
contact și
pagină web

Maja Brkusanin - manager de proiect

maja.brkusanin@cesie.org

www.appetiteforlearning.eu

Câteva remarci

Majoritatea guvernelor europene privesc îmbătrânirea populației ca cea mai gravă problemă de rezolvat în anii care vin, în mod particular, ca unul dintre factorii care amenință stabilitatea financiară a economiei statelor din cauza creșterii cheltuielilor publice necesare pentru a asigura asistență socială și servicii de sănătate pentru un număr crescând de persoane în vârstă.

Bunele practici de mai sus urmăresc să ne încurajeze să privim procesul îmbătrânirii dintr-o altă perspectivă. Este o provocare, bineînțeles, dar cheia gestionării pozitive a situației este implicarea persoanelor în vârstă și utilizarea optimă a ceea ce ele sunt pregătite să ofere societății.

Trei sugestii finale:

Nu trebuie să reinventați roata! Prima dată, uitați-vă la ce s-a realizat deja. Primul pas spre succes este să fructificați lecțiile învățate din proiectele precedente.

Priviți în jur! Probabil că veți găsi o „comoară” necunoscută care așteaptă să fie „exploatăată”.

Lucați cu persoanele vârstnice și nu pentru ele!

Noul program Europa pentru Cetățeni 2014 – 2020¹⁰

I. Context

Noul program Europa pentru Cetățeni 2014-2020 este rezultatul unui proces lung de negocieri și de schimburi de idei între diferiți factori interesați.

Evaluarea intermediară¹¹ a programului Europa pentru Cetățeni 2007-2013, realizată de Comisia Europeană în 2010 a oferit prima ocazie de reflecție despre punctele tari și punctele slabe ale programului precedent. Pe de o parte, trebuie subliniat că în mod cert a existat o valoare adăugată în ceea ce privește scala și orizontul activităților realizate de organizațiile care s-au bucurat de sprijinul Programului; pe de altă parte, s-au relevat și deficiențele în ceea ce privește bugetul, implementarea și diseminarea rezultatelor.

Între timp, s-au organizat o serie de consultări cu implicarea reprezentanților societății civile și a diferiților factori interesați în elaborarea noului Program¹².

«Propunerea de Regulament al Consiliului de instituire, pentru perioada 2014-2020, a programul „Europa pentru Cetățeni”» a fost adoptată formal în decembrie 2011¹³. Propunerea Comisiei

---

¹⁰ Informațiile incluse în această secțiune sunt valabile la momentul scrierii acestei publicații (30.11.2013).

¹¹ Raportul de evaluare complet este disponibil la http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/ecorys-final_report_europe_for_citizens_en.pdf. În mai 2013, Comisia UE, DG Comunicare, a publicat raportul final despre impactul Programului : «Measuring the impact of the Europe for Citizens programme» (Măsurarea impactului programului Europa pentru Cetățeni) disponibil la http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/final_report_etc_may_2013_eurevalppmi.pdf.

¹² În 20 iunie 2010 a avut loc o primă întâlnire a factorilor interesați la Bruxelles cu membrii grupului de consultare cu ONG-urile, Punctul Național de Contact pentru Cetățenie Europeană (PECs), Consiliul Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR) și Coordonatorii Programelor de Înfrățire între

a reprezentat o continuare a Programului din 2007-2013 într-o formulă modificată.

În esență, noul Program «va include următoarele două componente:

- a. *“Memorie istorică și cetățenie europeană”*
- b. *“Angajament democratic și participare civică”*

Cele două componente vor fi completate de acțiuni orizontale de analiză, diseminare și exploatare a rezultatelor proiectelor (“Valorificare”) » (Art. 3, co. 1).

Implementarea Programului depinde de adoptarea programelor anuale de lucru de către Comisie, iar rolul Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură (EACEA) va fi cel de organism de management (Art. 8).

Până la urmă, bugetul global propus a fost de 229 milioane euro¹⁴. Consiliul UE este de fapt de acord cu propunerea Comisiei¹⁵. În final, rolul Parlamentului UE a fost limitat la a opta pentru acceptarea sau respingerea propunerii, dar nu a putut amenda poziția Consiliului (procedura prin consimțire)¹⁶.

Orașe, precum și membrii Comitetului de Program.

În 27 octombrie 2010 Comisia a lansat consultarea publică on-line referitor la viitorul programului, deschisă până în 5 ianuarie 2011.

În 21 iunie 2011, s-a organizat a doua întâlnire de consultare la Bruxelles cu 100 de participanți. A se vedea http://ec.europa.eu/citizenship/pdf/doc1301_en.pdf.

¹³COM(2011) 884 final. Documentul oficial este disponibil la <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011PC0884:EN:NOT>

¹⁴ S-au formulat numeroase critici la adresa bugetului total, precum și referitor la distribuirea între diferitele componente, care par dezechilibrate. Pentru a afla mai multe despre distribuția propusă a bugetului, consultați raportul Parlamentului European, Directoratul General pentru Politici Interne «Europa pentru Cetățeni (2014-2020)», pp. 20-21, http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2012/495822/IPOL-CULT_NT%282012%29495822_EN.pdf.

II. Structura noului Program

În 31 octombrie 2013, Comisia a adoptat Programul de Lucru, inclusiv deciziile financiare, pentru implementarea viitorului program „Europa pentru Cetățeni” 2014-2020 începând din 2014¹⁷.

Programul urmărește obiective generale și specifice.

Obiectivele generale vizează:

- *Contribuția la înțelegerea Uniunii, a istoriei și diversității sale de către cetățeni;*
- *Încurajarea cetățeniei europene și îmbunătățirea condițiilor de participare civică și democratică la nivelul Uniunii.*

Obiectivele specifice vizează:

- *Sensibilizarea publicului cu privire la memoria istorică, istoria și valorile comune și la scopul Uniunii de a promova pacea, valorile sale și bunăstarea oamenilor prin stimularea dezbaterii, reflecției și dezvoltării de rețele.*
- *Încurajarea participării democratice și civice a cetățenilor la nivelul Uniunii, printr-o mai bună înțelegere de către cetățeni a procesului de elaborare a politicilor și prin promovarea oportunităților de implicare interculturală în societate și voluntariat la nivelul Uniunii.*

Programul prevede atât granturi pentru acțiuni specifice, cât și granturi operative. În cadrul acestei publicații, este relevant să analizăm granturile pentru acțiuni.

¹⁵ A se vedea documentul Consiliului (9095/1/12) datat în 4 mai 2012, disponibil la <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/12/st09/st09095-re01.en12.pdf>.

¹⁶ Articolul 352 al Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene a fost declarat singura bază legală pentru Regulamentul propus pentru noul program Europa pentru Cetățeni.

¹⁸ DECIZIA DE IMPLEMENTARE A COMISIEI din 31.10.2013 privind adoptarea

Pentru a fi eligibili să candideze la granturi pentru acțiuni specifice, aplicații și partenerii acestora trebuie:

- Să fie instituții publice sau organizații non-profit cu personalitate juridică;
- Să fie înregistrate într-o țară participantă;
- Să aibă misiunea, conform statutului organizației, în armonie cu obiectivele Programului Europa pentru Cetățeni, componenta și măsura pentru care se depune aplicația respectivă.

.....

programului de lucru 2014 și finanțarea implementării programului Europa pentru Cetățeni C(2013) 7160 final. Cu toate acestea, «programul de lucru face obiectul adoptării finale a Regulamentului care instituie Programul Europa pentru Cetățeni (2014-2020) de către autoritatea legislativă fără modificări semnificative, o opinie pozitivă sau lipsă de obiecție din partea comitetului instituit în Regulamentul de instituire a programului Europa pentru Cetățeni http://ec.europa.eu/dgs/communication/pdf/c-2013-7160-work-programme-for-2014-europe-for-citizens_en.pdf.

¹⁸ Proiect de grant tip acțiune; spre deosebire, granturile operative oferă sprijin financiar pentru a acoperi parte din cheltuielile de întreținere ale unei entități care îi permit să funcționeze independent.

Programul se implementează prin 2 componente:

Componenta 1 – Memorie istorică europeană

Obiective

Sprijină activitățile care invită la reflecție asupra diversității culturale europene și asupra valorilor comune în sensul cel mai larg prin finanțarea de proiecte care reflectă cauzele regimurilor totalitare din istoria modernă a Europei (în mod special, dar nu exclusiv nazismul care a condus la Holocaust, fascismul, stalinismul și regimurile comuniste totalitare) și comemorarea victimelor acestora.

Cuprinde de asemenea activități care se referă la alte momente definitorii și de referință în istoria europeană recentă.

Se vor prefera acțiunile care încurajează toleranța, înțelegerea reciprocă, dialogul intercultural și reconcilierea ca mijloace de depășire a trecutului și construire a viitorului, în special cu scopul de a atinge generațiile tinere.

Prioritatea anului 2014

- A 100-a aniversare a declanșării Primului Război Mondial
- A 25-a aniversare a Căderii Zidului Berlinului
- 10 ani de extindere a Uniunii Europene spre Europa Centrală și de Est

<i>Organizații eligibile</i>	Autorități publice locale / regionale sau organizații non-profit, inclusiv organizații ale societății civile, asociații ale supraviețuitorilor, organizații culturale, de tineret, educaționale și de cercetare, asociații ale orașelor înfrățite.
<i>Numărul de organizații implicate</i>	Un proiect trebuie să implice organizații din cel puțin un Stat Membru, dar se preferă proiectele transnaționale.
<i>Suma maximă a grantului</i>	€ 100.000
<i>Procentul maxim al co-finanțării</i>	70%
<i>Durata maximă</i>	18 luni pe proiect
<i>Informații referitoare la 2014</i>	Buget orientativ: € 4.255.000 Numărul estimat de granturi alocate: 56

Componenta 2 – Angajament democratic și participare civică

Obiective

Sprijină activități care includ participare civică în cel mai larg sens cu o focalizare specială pe activități direct legate de politicile Uniunii, cu scopul de a implica cetățenii în procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniile legate de obiectivele Programului.

Acoperă de asemenea proiecte și inițiative care oferă ocazii de înțelegere reciprocă, învățare interculturală, solidaritate, implicare civică și voluntariat la nivelul Uniunii.

Prioritatea anului 2014

Alegerile pentru Parlamentul European și participarea cetățenilor la viața democratică a UE.

Această componentă prevede 3 acțiuni diferite

1. ÎNFRĂȚIREA ÎNTRE ORAȘE

Sprijină proiecte care facilitează întâlniri între categorii cât mai diverse de cetățeni din orașele înfrățite cu scopul de a promova participarea civică la procesul de elaborare a politicilor Uniunii și de a oferi ocazii de implicare în societate și voluntariat la nivelul Uniunii.

Organizații eligibile

Orașe/ municipalități sau comitetele lor de înfrățire sau alte organizații non-profit care reprezintă autorități locale.

Numărul de organizații implicate

Municipalități din cel puțin 2 țări eligibile dintre care cel puțin una este Stat Membru al UE.

Suma maximă a grantului

€ 25.000 pe proiect

Procentul maxim al co-finanțării

50%

Durata maximă

21 zile pe proiect

2. REȚEA DE ORAȘE

Sprrijină consolidarea rețelelor existente de orașe înfrățite cu scopul de a dezvolta cooperarea sustenabilă și schimbul de bune practici.

Organizații eligibile

Orașe/ municipalități sau comitetele sau rețelele lor de înfrățire, alte niveluri de autorități locale/ regionale, federații/ asociații ale autorităților sau organizații non-profit care reprezintă autoritățile locale; celelalte organizații implicate în proiect pot fi organizații non-profit ale societății civile.

Numărul de organizații implicate

Municipalități din cel puțin 4 țări eligibile dintre care cel puțin una este într-un Stat Membru UE.

Suma maximă a grantului

€ 150.000

Procentul maxim al co-finanțării

70%

Durata maximă

24 luni pe proiect

3. PROIECTE ALE SOCIETĂȚII CIVILE

Sprijină proiecte promovate de parteneriate transnaționale și rețele care implică direct cetățenii. Astfel de proiecte facilitează întâlniri între cetățeni din diferite contexte, în cadrul unor activități legate direct de politicile Uniunii, cu scopul de a le oferi ocazia să participe concret la procesul de elaborare a politicilor Uniunii în domeniile vizate de obiectivele Programului.

Organizații eligibile

Organizații non-profit, inclusiv ale societății civile, instituții educaționale, culturale sau de cercetare; celelalte organizații implicate în proiect pot fi de asemenea autorități publice locale/regionale.

Numărul de organizații implicate

Organizații din cel puțin 3 țări eligibile dintre care cel puțin una este Stat Membru UE.

Suma maximă a grantului

€ 150.000

Procentul maxim al co-finanțării

70%

Durata maximă

18 luni pe proiect

*Informații
specifice
referitor la anul
2014*

Buget orientativ: € 15.445.000

Numărul estimat de granturi pentru acțiuni:
373 proiecte de înfrățire între orașe, în jur de
89 rețele de orașe, în jur de 34 proiecte ale
societății civile.

III. Criteriile de atribuire a granturilor pentru fiecare componentă

Concordanță cu obiectivele Programului și ale Componentei Programului

30%

- **Adecvarea** obiectivelor proiectului la obiectivele Programului Europa pentru Cetățeni, ale componentei și măsurii.
- Activitățile propuse și rezultatele așteptate ar trebui să **contribuie** la atingerea obiectivelor Programului Europa pentru Cetățeni, ale componentei și măsurii.
- **Focalizarea tematică:** trebuie să se alinieze cu obiectivele Programului Europa pentru Cetățeni, ale componentei și măsurii și preferabil să țină cont de prioritățile anuale.

Calitatea planului de activități /de lucru al proiectului

35%

- Activitățile ar trebui să fie **adecvate** pentru a răspunde nevoilor și obiectivelor proiectului.
- **Coerență:** potrivirea dintre diferitele obiective ale activităților propuse și adaptarea input-urilor și resurselor propuse la obiective.
- **Eficiență:** efectele scontate ar trebui obținute la costuri rezonabile.

→ Proiectele trebuie să prezinte o **dimensiune europeană** clară.

→ Se va acorda prioritate proiectelor care includ **diferite tipuri** de organizații (autorități locale, organizații ale societății civile, instituții de cercetare etc.) sau care elaborează diferite tipuri de activități (cercetare, educație non-formală, dezbateri publice, expoziții etc.) sau care implică cetățeni care provin din categorii diferite de grupuri țintă.

→ Se va acorda prioritate proiectelor care utilizează metode de lucru noi sau care propun activități inovatoare.

Diseminarea

15%

→ Fiecare proiect sprijinit de Programul Europa pentru Cetățeni trebuie să depună eforturile necesare pentru a asigura **exploatarea** și diseminarea rezultatelor sale.

→ Planul de acțiune propus trebuie să conducă la un **efect de multiplicare** în rândul unor grupuri mai largi decât cei care participă direct la activități.

→ Trebuie conceput un plan de diseminare realist și pragmatic pentru a permite **transferul efectiv** și **schimbul de rezultate** prevăzut de proiect.

Impactul și implicarea cetățenilor

20%

→ Numărul de organizații, participanți și țări implicate trebuie să fie suficient de mare pentru a **asigura o reală acoperire europeană** a proiectului propus.

→ Impact: Se vor prefera proiectele cu un **impact ridicat indiferent de mărimea proiectului**, mai ales cele care se leagă direct de politicile Uniunii cu privire la participarea cetățenilor la elaborarea agendei de politici a Uniunii.

→ Sustenabilitatea: Proiectele propuse trebuie să producă **efecte pe termen mediu și lung**.

→ Activitățile propuse trebuie să ofere participanților posibilitatea de a se **angaja activ** în proiect în tematica vizată de acesta.

→ Trebuie asigurat **un echilibru** între cetățenii care sunt deja activi în organizații / instituții și cetățenii care nu au fost implicați încă.

→ Se va acorda prioritate acelor proiecte care implică cetățenii din **grupuri subreprezentate** sau grupuri cu oportunități mai limitate.

În final, în procesul de selecție a proiectelor se va acorda atenție **acoperirii geografice echilibrate**.

Sugestii practice și sfaturi pentru viitori aplicanții ai finanțărilor UE¹⁹

Scrierea unui proiect bun pare deseori ceva ușor de făcut. Cu toate acestea, nu este suficient să ai o idee excelentă, ci este esențial să poți potrivi și adapta ideea originală la obiectivele, prioritățile și activitățile eligibile ale programului în cadrul căruia se va depune aplicația.

Din acest motiv, dorim să vă oferim câteva idei utile pentru elaborarea unui proiect bun.

- 1. Identificați cu claritate situația** pe care doriți să o țintiți prin proiect și verificați dacă ideea de proiect răspunde nevoilor reale ale grupului/ grupurilor țintă cu care doriți să lucrați.
- 2. Identificați programul UE** care are scopurile și prioritățile aliniate cu cele ce v-ați propus să realizați în cadrul proiectului vostru²⁰.
- 3. Citiți cu atenție ghidul applicantului aferent programului UE selectat, precum și apelul la care doriți să răspundeți.** Probabil că va trebui să vă adaptați ideea la „solicitările” apelului. Acesta este un pas crucial: coerența dintre conținutul proiectului și obiectivele apelului este primul element evaluat.
- 4. Verificați criteriile de eligibilitate.** Aceste criterii sunt un set de caracteristici necesare pe care aplicanții și partenerii (dacă e cazul), respectiv activitățile trebuie să le îndeplinească²¹.

¹⁹ Această secțiune își propune să ofere câteva sfaturi dar nu avem pretenția că ele sunt exhaustive. Pentru o descriere detaliată a abordării managementului de proiect pentru persoane cu experiență modestă în domeniu, vă sugerăm să consultați «The do-it-yourself Europe. A practical guide to project building and management», http://www.project-sole.eu/media/sole_guide_en_web.pdf, parte a proiectului SOLE (Europe for Citizen – Action 1 – Measure 2.2), pp. 25-60.

²⁰ Comisia UE oferă contribuții financiare directe sub formă de granturi pentru a sprijini proiecte ce contribuie la implementarea programelor și politicilor

5. Verificați criteriile de acordare a granturilor: veți avea astfel o imagine de ansamblu a modului în care se evaluează diferitele componente ale proiectului.

6. Investiți timp în construirea unui parteneriat bun. Partenerii buni sunt „cei mai buni prieteni” pentru a elabora și implementa împreună un proiect.

7. Nu uitați să îndepliniți toți pașii procedurali la procesul de depunere a proiectului: includeți toate documentele solicitate, cu semnăturile și ștampilele cerute (după caz). Toate aceste informații se vor regăsi într-o secțiune specială în ghid.

8. Respectați termenul limită! Diferitele programe, inclusiv Europa pentru Cetățeni, au un formular de aplicație electronic. Acest lucru înseamnă că proiectul se depune on-line. În acest caz, deseori se stabilește un termen limită cu menționarea orei (de ex. 12.00 la amiază CET). Începeți să încărcați aplicația din timp: va fi un proces de durată! Este recomandabil să evitați depunerea în ultimul moment.

În plus, dacă v-ați gândit să depuneți un proiect în cadrul unuia dintre programele Creative Europe, Erasmus+, Europe for Citizens, EU Aid Volunteers, vi se solicită să vă înregistrați pe PARTICIPANT PORTAL²². Acesta este punctul de intrare în administrarea electronică a programelor UE mai sus menționate.

UE. Entitățile interesate pot depune aplicații răspunzând la apeluri lansate. Pe website-ul Comisiei UE http://ec.europa.eu/index_en.htm, secțiunea «granturi», veți putea găsi o listă a sectoarelor vizate de acțiunile UE. Puteți selecta sectorul care vă interesează și veți fi redirecționat spre pagina web relevantă programelor de finanțare pe domeniul de interes.

²¹ Exemplele de criterii de eligibilitate includ statutul legal al partenerilor sau numărul minim de parteneri implicați în proiect. A se vedea fișa de informații despre programul Europa pentru Cetățeni în secțiunea precedentă.

²² <http://ec.europa.eu/education/participants/portal/desktop/en/home.html>

Proiectul dumneavoastră este
pregătit pentru a fi predat!

Vă ținem pumnii!

Mult succes!

Concluzii

Promovarea unei „Europe care îmbătrânește activ” este una dintre cele mai mari provocări în anii care vin.

Programul Europa pentru Cetățeni este un instrument foarte bun care facilitează întâlniri între cetățeni și organizații pentru a compara teme de interes și pentru a conlucra în vederea consolidării sentimentului de cetățenie europeană.

Sperăm că acest ghid v-a oferit idei și îndrumare pentru a aborda fenomenul de îmbătrânire a populației prin promovarea includerii persoanelor în vârstă în societate și într-un dialog intergenerațional prin intermediul unor proiecte de cooperare europeană. Așteptăm cu nerăbdare să vedem noi proiecte transnaționale dedicate promovării unei Europe prietenoase față de procesul de îmbătrânire.

La final, ținând cont de una dintre cele mai importante lecții învățate în proiectul RePlaY - importanța împărtășirii cunoștințelor - vă invităm să dați mai departe această publicație cât mai multora.

Vă mulțumim!

Webliografie

Website-ul Uniunii Europene:

<http://europa.eu/>

Website-ul Comisiei Europene:

<http://ec.europa.eu/>

Website-ul Comisiei Europene > Directoratul General Sănătate și Consumatori

http://ec.europa.eu/health/ageing/policy/index_en.htm

Website-ul Comisiei Europene > Cetățenie

<http://ec.europa.eu/citizenship/>

Website-ul Agenției Executive pentru Educație, Audiovizual și Cultură:

http://eacea.ec.europa.eu/index_en.php

Website-ul Directoratului General Educație și Cultură:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_en.htm

Website-ul Parlamentului European:

<http://www.europarl.europa.eu/>

Website-ul juridic al Uniunii Europene:

<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>

Registratura publică a documentelor Consiliului

<http://register.consilium.europa.eu/>

Librăria Uniunii Europene

<https://bookshop.europa.eu/en/home/>

Anul European al Îmbătrânirii Active și Solidarității între Generații 2012

<http://europa.eu/ey2012/>

Age Platform Europe

<http://www.age-platform.eu>

Anul European al Cetățeniei 2013

<http://europa.eu/citizens-2013/>

Programul Europa pentru Cetățeni

<http://eacea.ec.europa.eu/citizenship/>

Proiectul Social network for local empowerment (SOLE) - Europa pentru Cetățeni – 1.2.2

www.project-sole.eu

Parteneriatul

CESIE (organizația coordonatoare)

cesie
the world is only one creature

CESIE – European Centre of Studies and Initiatives – este o organizație europeană independentă

neguvernamentală și non-profit. A fost înființată în anul 2001, grație inspirației oferite de viața și munca sociologului italian de vârf Danilo Dolci (1924-1997). Organizația promovează dezvoltarea culturală, educațională, științifică și economică la nivel local și internațional prin utilizarea unor instrumente inovatoare și participative, precum și a unor metodologii - inclusiv Abordarea Maieutică Reciprocă elaborată de Danilo Dolci - și instrumente de gândire creativă.

www.cesie.org

cesie@cesie.org

Intelektualet e Rinj Shprese – IRSH

Asociația "IRSH" a fost înființată de un grup de studenți și profesori în aprilie 1994 și acreditată de Ministerul Culturii, Tineretului și Sportului din Albania în iunie 1994. IRSH activează pentru dezvoltarea societății civile în Albania și este un ONG cu 200 de membri care sunt în majoritate voluntari. IRSH contribuie la dezvoltarea societății civile și promovează pacea și stabilitatea în Balcani. În 2000, IRSH a înființat un Centru de Dezvoltare a Societății Civile în Albania.

www.facebook.com/pages/Intelektualet-e-rinj-Shprese-IRSH/126399437442931

irsh_director@yahoo.com

European Association of Geographers – EUROGEO

EUROGEO este o societate științifică și educațională europeană care a fost înființată în 1979 cu participarea Comisiei Europene. Asociația facilitează lucrul în rețea al geografilor și organizațiilor acestora din toate sectoarele economice și academice. EUROGEO are membri individuali și organizaționali în 26 de țări europene. EUROGEO are statut de ONG participativ pe lângă Consiliul Europei din 1983. Asociația urmărește în principal să promoveze educația și formarea geografică dintr-o perspectivă europeană.

www.eurogeography.eu

eurogeomail@yahoo.co.uk

LCEducational

LCEducational este o organizație non-profit cu sediul în Limassol, Cipru. Centrul își focalizează eforturile pe dezvoltarea și încurajarea înțelegerii reciproce dintre tineri din diferite țări, promovând tinerii ca cetățeni europeni activi și contribuind la dezvoltarea unor proiecte de tineret. În plus, centrul oferă programe educaționale pentru persoane angajate, pentru șomeri, tineri absolvenți de liceu sau de școli tehnice și oferă cursuri specializate de formare pentru angajații unor întreprinderi mici și mijlocii.

www.lceducational.com

fiorentina@lceducational.com

Association of Local Democracy Agencies – ALDA

Association of Local Democracy Agencies este o organizație neguvernamentală dedicată promovării bunei guvernări și participării cetățenilor la nivel local. Operează la nivel european (în 27 țări membre) pentru a promova participarea cetățenilor în politicile publice europene. În cadrul eforturilor de promovare a bunei guvernări și a participării cetățenilor la nivel local, ALDA abordează diferite teme cum ar fi integrarea europeană, inițiative cetățenești, implicarea tinerilor, drepturile omului, migrația, oportunități egale, dezvoltare economică sustenabilă și voluntariat. ALDA este o organizație care are peste 150 membri (inclusiv autorități locale, ONG-uri, asociații ale tinerilor) provenind din peste 30 de țări.

www.alda-europe.eu

antonella.valmorbida@aldaintranet.org

Youth Alliance Tetovo – YAT

Youth Alliance Tetovo este o organizație neguvernamentală non-profit, non-partizană, cu sediul în orașul Tetovo, în partea centrală a Macedoniei nord-vestice. ONG-ul a fost înființat în 1998, cu scopul principal de a dezvolta societatea democratică civilă, de a construi și consolida încrederea între oameni aparținând diverselor grupuri etnice, de a promova cetățenia activă și valorile europene pentru interesul comun al comunităților din Macedonia. De asemenea, organizația este dedicată creării unui mediu coeziv, dinamic și interactiv pentru comunitatea locală în domeniul culturii, divertismentului, ecologiei, sportului și activităților educaționale.

www.mladinskaalijansa.org

nzaharieski@yahoo.com / kocsislaszlo1@yahoo.com

Pozitiva Doma / Positive Mind

Pozitīvā Doma

Positive Mind este o organizație non-profit înființată în martie 2007. Scopul organizației este să promoveze înțelegerea reciprocă și toleranța dintre indivizi și grupuri de diferite vârste, culturi, religii, rase, contexte economice sau condiții de sănătate. Positive Mind realizează și participă la diverse proiecte locale și internaționale. Activitățile noastre denotă deschiderea spre nou. "Positive Mind" („Minte pozitivă”) este susținătoarea schimbărilor pozitive și a oportunităților egale pentru toți cetățenii. Organizația este membră a ONG-ului Asociația Tukums. Cooperăm cu alte organizații membre care au diferite profile.

www.pozitivadoma.lv

pozitivadoma@pozitivadoma.lv

Zwiazek Stowarzyszen MULTIKULTURA

Scopul Uniunii este să promoveze incluziunea socială prin inițierea și implementarea de activități educaționale, culturale și artistice care să reprezinte Cracovia multiculturală, Polonia și Europa. Multikultura promovează oportunitățile egale în educație și ocupare și combate marginalizarea grupurilor (de tineri, de vârstnici) prezentându-le cultura în mass media.

www.multikultura.manifo.com

multikultura@wp.pl

Asociația absolvenților și profesorilor Liceului "Emil Racoviță – ACNER

ACNER este o organizație neguvernamentală care își propune să promoveze ideile, valorile și acțiunile care să sporească reputația excelență a elevilor, profesorilor și absolvenților CNER (Colegiul Național Emil Racoviță) în România și în alte țări. Asociația facilitează activitățile de rețea și sprijinul reciproc între absolvenți, profesori activi și pensionari și elevi. Organizația promovează prietenia, toleranța, respectul, îmbătrânirea activă și dialogul intergenerațional. Activitățile noastre cheie includ ateliere intergeneraționale cu participarea reprezentanților a 2-3 generații, care se întâlnesc pentru a crea planuri de acțiune prin care abordează diverse aspecte specifice ale școlii și comunității deservite.

www.ler.ubbcluj.ro

ariana.vacaretu@vimore.com

GABINET D'ESTUDIS SOCIALS – GES

GES Gabinet d'Estudis Socials

Gabinet d'Estudis Socials (GES) este o cooperativă cu personalitate juridică, ce operează la nivel național și european. GES a fost înființată în 1983 și este total independentă de instituții publice sau private. GES se focalizează pe activități în domeniul politicilor și serviciilor sociale cu precădere în ce privește migrația, sărăcia, excluderea și piața muncii. GES acordă atenție specială economiei sociale. Activitățile sale se regăsesc în domeniile cercetării, evaluării, formării, promovării unor programe și proiecte, informării și publicațiilor.

www.gabinet.com

joaquim@gabinet.com

Dacorum Council for Voluntary Service

Dacorum CVS este o organizație non-profit care oferă sfaturi și sprijin pentru alte ONG-uri într-o varietate de domenii pentru a contribui la dezvoltarea unui sector ONG viabil. Oferim servicii practice cum ar fi închirierea de microbuze, un depozit de reciclare a mobilei folosite, facilitarea

de legături cu afaceri locale; de asemenea, oferim programe diverse de formare în domeniul petrecerii timpului liber și pentru piața muncii. Lucrăm cu persoane de toate vârstele și ne centram mai ales pe cei care întâmpină bariere sau au o slabă încredere în sine. Îi sprijinim să își îmbunătățească viața și șansele de ocupare și să se implice activ în inițiative cetățenești.

www.communityactiondacorum.org.uk

mark@communityactiondacorum.org.uk

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Re

CESIE - Centro Studi ed Iniziative Europee, Italy

www.cesie.org

IRSH - Intelektualet e Rinj Shprese, Albania

www.facebook.com/pages/Intelektualet-e-rinj-Shprese-IRSH/126399437442931

EUROGEO - European Association of Geographers, Belgium

www.eurogeography.eu

LCE - LCEducational, Cyprus

www.lceducational.com

ALDA - Association of Local Democracy Agencies, France

www.alda-europe.eu

YAT - Youth Alliance Tetovo, Former Yugoslav Republic of Macedonia

www.mladinskaalijansa.org

Pozitīvā Doma

Pozitiva Doma/ Positive Mind, Latvia

www.pozitivadoma.lv

Zwiazek Stowarzyszen MULTIKULTURA, Poland

www.multikultura.manifo.com

ACNER - Asociatia absolventilor si profesorilor Liceului "Emil Racovit", Romania

www.ler.ubbcluj.ro

GES - GABINET D'ESTUDIS SOCIALS, Spain

www.gabinet.com

Dacorun Council for Voluntary Service, UK

www.communityactiondacorun.org.uk

QR - Code

f facebook.com/replayreplan
www.replay-project.eu

Europa pentru
cetățeni

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene.

Această publicație reflectă numai punctul de vedere al autorului și Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.